

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ БА ЦОГЦ ЧАДАМЖ

Дэлхий дахинд ТХБ-ын үзэл санаа түгэх, үйл хэрэг өрнөх үйл явц нь НҮБ-аас 1992 онд зохион байгуулсан “Байгаль орчин ба хөгжил” сэдэвт Дэлхийн дээд хэмжээний уулзалт, түүний шийдвэр, зөвлөмж, уриалгаас эхлэлтэй буюу боловсролыг тогтвортой хөгжлийн зорилгод хүрэх гол хэрэгсэл гэж тодорхойлон тогтвортой хөгжлийн боловсролын асуудлыг дэвшүүлсэн. Энэ тунхаглал (Agenda 21)-ын 36 дугаар бүлэгт тогтвортой хөгжлийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд боловсролын гүйцэтгэх үүргийг дээшлүүлэх, түүний бүх талыг дэмжих, албан болон албан бус боловсролын сургалтаар дамжуулан олон нийтийн ойлголтыг гүнзгийрүүлэхийн чухлыг онцлон тэмдэглэсэн байдаг.

Боловсрол бол аливаа улс үндэстэн хөгжин цэцэглэх, эрүүл, тэгш нийгмийг бүтээх хамгийн сайн хөрөнгө оруулалт юм. Тиймээс “Боловсролыг 1-рт” санаачлагыг гаргаж, боловсролыг нийгэм, улс төр, хөгжлийн хөтөлбөрийн голд нь байлгахыг хүссэн.

*Бан Ги Мүн, НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга
/Ban Ki-Moon, Secretary-General of the United Nations/*

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ хүн бүрт хамаатай, газар бүр хэрэгжих учиртай нийгэм бүхэлдээ өөрчлөн шинэчлэгдэх үйл явц юм. Иймээс байнгын шинэчлэл бүхий энэхүү үйл явцыг хэрэгжүүлэх арга зам нь ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ юм.

Дэлхий нийтээрээ тогтвортой хөгжих зайлшгүй гол нөхцөл нь хүмүүс ирээдүйтэй шинэ нийгмийг цогцлоох үйл явцад оролцож чадахуйц боловсролтой байх хэрэгтэй байна. Энэ хэрэгцээтэй уялдаж боловсролын салбарын өмнө шинэ шаардлага тавигдах болсон. Өөрөөр хэлбэл, боловсролоор дамжин тогтвортой хөгжилд хүрнэ гэсэн үг юм. Энэ утгаараа тогтвортой хөгжлийн боловсрол гэсэн нэр томъёо үүсч хэрэглэгдсэн бөгөөд энэ нь тогтвортой ирээдүйг цогцлоон бүтээхэд шаардлагатай амьдралын хэв маяг, зан үйл, үнэт зүйлсэд суралцах үйл явц юм. Өмнө нь өргөн хэрэглэгддэг байсан хүрээлэн буй орчны боловсрол, байгаль орчны боловсрол, экологийн боловсрол гэсэн нэр томъёо нь байгаль орчны бохирдол, ядуурал, эдийн засгийн шударга бус байдал зэрэг түлхүүр ойлголтуудын хүрээнд сүйрэл,

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ЗОРИЛГО НЬ

Хүмүүсийг байгаль орчны хувьд ЭКО СИСТЕМЭЭ ХАДГАЛСАН,

нийгэм-соёлын хувьд ШУДРАГА, эдийн засгийн хувьд ҮР

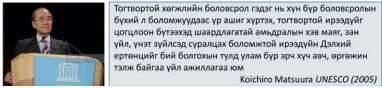
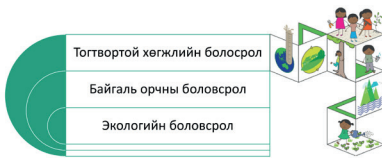
АШИГТАЙ, бодлогын хувьд ТОГТВОРТОЙ нийгмийг цогцлоон

байгуулах МЭДЛЭГ, ЧАДВАР, ҮНЭТ ЗҮЙЛС, ХАНДЛАГА,

төлөвшилтэй болгоход оршино.

Боловсрол-Тогтвортой байдлыг гарцаагүй хангах хамгийн хүчирхэг зам. Энд эдийн засгийн болон технологийн шийдлүүд ч, улс төрийн зааварчилга тохируулаа ч, эсвэл санхүүгийн урамшуулалт ч хагалттай биш. Бид бодож байгаа болон үйлдэж буй арга замдаа суурь өөрчлөлт хийх хэрэгтэй байна.
Irina Bokova, Director-General of UNESCO (2012)

түүний буруутныг өнгөн талаас нь танихад эхэлдэг бол тогтвортой хөгжлийн боловсрол нь ийм байдлын далд шалтгааныг илрүүлж, түүнийг цаашид яаж арилгах, бууруулах болон асуудлыг шийдвэрлэх бүтээлч санаан дээр тулгуурлагдгаараа эдгээр ойлголтоос илүү гүнзгий агуулгатай.

Тогтвортой хөгжлийн боловсрол нь асуудал дэвшигдснээр хүн өөрийн амьдрал болон нийгмээ ирээдүйд баталгаатайгаар авч явахад зайлшгүй шаардлагатай, бас хэмжигдэн үнэлэгдэх боломжтой цогц чадамжуудыг эзэмших ёстой гэж үзэх болсон. Өөрөөр хэлбэл тухайн нөхцөл байдалд үүссэн асуудлыг шийдвэрлэх, тулгарсан бэрхшээлийг амжилтай даван туулахад хэрэгтэй хувь хүний эзэмшихсэн, мөн сурах замаар шинээр эзэмшиж болох чадвар буюу идэвхтэй үйл хөдлөлийн тогтолцоо юм. Эдгээр цогц чадамж хүн бүрт явцуу хүрээнд бус аль болох өргөн хүрээнд хэрэглэх боломжтой боловсрол эзэмших боломж, арга замыг нээж өгөх учиртай. Боловсролын судлаачид ийм цогц чадамжийг Тогтвортой хөгжлийн боловсролын цогц чадамж гэж нэрлэж байна. Тогтвортой хөгжлийн боловсролын цогц чадамжууд нь, нэг талаас, хувь хүний тогтвортой хөгжлийн үйл хэрэгт өөрөө оролцож чадах, нөгөө талаас, бусадтай хамтран ажиллаж чадахад нь хэрэгтэй танин мэдэхүйн болон нийгэмшихүйн мэдлэг, чадваруудын тогтолцоо байдаг.

НҮБ-ын Ерөнхий асамблейн шийдвэрээр 2004 онд “Тогтвортой хөгжлийн боловсролын 10 жил” (2005-2014) хөтөлбөрийг батлан энэ хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэгч гол байгууллага нь ЮНЕСКО болохыг заасан. ЮНЕСКО 2005 онд “ТХБ-10 жил” хөтөлбөрийн олон улсын хэрэгжилтийн бүдүүвчийг боловсруулан баталсан. Энд уг хөтөлбөрийг дэмжих үйл ажиллагааны бүтэцчилсэн хүрээггаргаж, Мянганыхөгжлийнзорилт, Бүх нийтийн боловсрол, НҮБ-ын бичиг үсгийн 10 жил зэрэг боловсролыг дэмжсэн Дэлхийн нийтийн бусад санаачлагуудтай уялдуулах зөвлөмжийг өгсөн. Энэ бүдүүвч ТХБ-ыг урагшлуулах 4 гол чиглэл, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд баримтлах 7 зарчимд суурилсан байв.

ТХБ-ын чиглэл:

- Суурь боловсролын хүртээмж, чанарыг сайжруулах
- Өнөөгийн боловсролын хөтөлбөрүүдийг тогтвортой байдлын үзэл санаанд нийцсэн чиг баримжаатай болгох
- Тогтвортой байдлын талаарх олон нийтийн ойлголт, ухамсрыг дээшлүүлэх

ТХ-ийн асуудлыг шийдвэрлэхэд хүрэлцэхүйц түвшний боловсролтой байхын тулд хүмүүс сэтгэлгээний хэв маяг, ёс зүйн хэм хэмжээ, менежментийн арга ухааны хэвшмэл байдлаа өөрчлөх хэрэгтэй болно. ТХБ нь хувь хүний тухайд бусдын бичсэн зүйлийг унших, ярьсан зүйлийг сонсох, мэдсэн зүйлээ бусдад дамжуулах төдийхнөөр эзэмшигдэх боломжгүй. Харин ТХ-ийн төлөөх үйл ажиллагаанд өөрөө оролцож, түүний мөн чанарыг оюун ухаанаараа танин мэдэж, сэтгэлээрээ мэдэрч, биеээрээ үйлдэж байж ТХБ эзэмших тул энэ өнцгөөс харвал ТХБ нь насан туршдаа тасралтгүй суралцах үйл явц юм. Энэ ч утгаараа ТХБ нь нийгмийг ТХ-д хөтлөх арга зам юм.